

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 17.09.2026 nr 1.2-3/2216-1/

Meie 29.09.2026 nr 5.2-2/22164-2

Eelnõu tagasiside

Sotsiaalkindlustusametile (SKA) on esitatud arvamuse avaldamiseks **karistusseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku, ohvriabi seaduse ja tsiviilseadustiku üldosa seaduse muutmise seaduse eelnõu (lastevastased seksuaalkuriteod ja naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamise direktiivi osaline ülevõtmine)**. SKA tutvus eelnõuga ja esitab selle kohta järgmise arvamuse

1. Eelnõu mõjud vajavad täpsustamist. Eelnõu seletuskirjas (lk 21) toodud lause „Sotsiaalkindlustusametisse pöördus 2025. aastal ohvriabi vajadusega juba enam kui 20 000 inimest“ puhul täpsustame, et number 20 000 tähendab pöördumisi ja ei sisalda unikaalset inimeste arvu. Samuti palume täpsustada seletuskirja (p 7.2), kus käsitletakse muudatustega kaasnevaid kulusid SKA-le. Ohvriabiteenuste rahastamiseks esitas sotsiaalminister RES 2027-2030 protsessi SKA taotluse riigieelarvest lisaraha eraldamiseks. Lisaraha valdkonnale küll eraldati, kuid mitte küsitud mahus. Seetõttu teeme ettepaneku muuta seletuskirja (lk 37, teist lõiku) ja sõnastada see järgmiselt: „RES 2027-2030 otsusega on ohvriabi valdkonnale ette nähtud piiratud mahus lisavahendid: 2027. aastaks 1,27 mln, 2028. aastaks 1,05 mln, 2029. aastaks 1,07 mln ja 2030. aastaks 1,11 mln eurot. Need vahendid on suunatud eeskätt lepinguliste partnerite osutatavate teenuste kulude katteks, s.h naiste tugikeskuste teenus, inimkaubanduse ohvrite majutuse ja juriidilise abi kulud, kuid mitte püsivalt ohvriabitöötajate täiendavate tööjõukulude katmiseks. Siinkohal tuleb aga väga oluliseks pidada muudatust, mille kohaselt jõuavad perevägivalla, seksuaalvägivalla, inimkaubanduse ja naistevastase vägivalla ohvrite andmed Sotsiaalkindlustusametini senisest varem, ega sõltu üksnes kriminaalmenetluses tehtud eraldi hinnangust. Sellega seonduvalt tuleb arvestada, et eraldatud vahenditest ei pruugi piisata täiendava abi pakkumiseks ja kui abi pakkuda olemasolevate sisemiste ressursside ümberkorralduse kaudu, siis võib väheneda teiste ohvriabiteenuste kättesaadavus ja pikeneda teenusele pääsemine. Lõplikud vastavad otsused saab teha siis, kui muudatuse tegelik mõju töökoormusele on ilmnunud. Tegelik koormuse ja lisavajaduse selgumisel on võimalik hinnata ka täiendava rahastuse vajadust RES 2028–2031 lisataotluse raames.“
2. Eelnõu § 1. Teeme ettepaneku kaaluda, kas kupeldamine (KarS § 133²) ja prostitutsioonile kaasaaitamine (KarS § 133³) võiks samuti olla hõlmatud pikemate aegumistähtaegadega.
3. Eelnõu § 3 punkt 4 (OAS § 8 lõiked 3-5). Lõiked on ülesehituselt keerukad ja nende omavaheline seos ei ole piisavalt selge.
 - 3.1. Lõike 3 viimane lause – „Eespool nimetatud eesmärkide täitmiseks on õigus andmeid töödelda ka menetlusse kaasatud osapoolte vahel“ – sobiks paremini lõikesse 4 täiendusena, kuna see käsitleb töödeldavate isikuandmete liike ja andmetöötlejaid.
 - 3.2. Kuna lõige 5 sisustab lõikes 3 sätestatud õigust kaasata asutusi ja spetsialiste, võiks lõike 5 sisu paigutada lõikesse 3, loetledes kaasatavad asutused ja spetsialistid selle lõike alapunktides.
 - 3.3. Täpsustamist vajab kaasatud asutuste ja spetsialistide andmetöötlusõigus. Praegusest sõnastusest ei selgu üheselt, kas lõikes 5 nimetatud asutustel ja spetsialistidel tekib

ohvriabi eesmärgil iseseisev õigus ohvri isikuandmeid töödelda (s.h näiteks oma andmekogust või registrist andmeid vaadata) või võivad nad töödelda üksnes neid andmeid, mille SKA neile ohvri abistamiseks edastab. Selgemalt oleks vaja sätestada, kas nende andmetöötlusõigus tekib üksnes SKA kaasamise tulemusel ja temale edastatud andmete töötlemiseks või on selle sätte alusel õigus ka (ohvriabi eesmärgil) iseseisvalt andmeid koguda ja töödelda. Kui eesmärk on võimaldada iseseisvat andmete kogumist või päringute tegemist, siis tuleks sätestada, milliseid andmeid ja millises ulatuses võib iga kaasatud asutus või spetsialist töödelda. Selgemalt vajab väljatoomist, kas asutused võivad omavahel andmeid jagada. Eelnõus on küll märgitud, et „andmeid võib töödelda osapoolte vahel“, kuid selle põhjal ei ole andmetöötluse rollid ja andmevahetuse suund piisavalt üheselt arusaadavad.

4. Eelnõu § 3 punkt 12 (OAS § 16¹). Palume kaaluda, kas lisaks maksimaalsele säilitustähtajale on vajalik reguleerida ka minimaalne säilitustähtaeg või avada, kust see tuleneb. Kas andmed võib ka kohe kustutada kui sätestatud on maksimaalne säilitustähtaeg?
5. Eelnõu § 3 punkt 15 (OAS § 34 lõige 2¹). Täpsustamist vajaks, kas psühholoogilise abi osutaja ei ole ohvriabi osutaja ja talle need nõuded juba ei kehti automaatselt? Kontrolliõigust saab sätestada, kui on ka kohustus kontrollitavale tingimusele vastata. Siit tekib küsimus, kas OAS-is tuleks seada ka nõuded spetsialistidele, kui neile üldised ohvriabitöötaja nõuded ei kehti. Teeme ettepaneku kaaluda, kas selline regulatsioon on seaduses vajalik ja kas seda ei saa lahendada lepinguga. Teiste ohvriabiteenuste puhul ei ole sellist kontrolliõigust seaduses ja see lahendatakse samuti lepinguga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maret Maripuu

peadirektor

Andrus Jürgens

57833628, Andrus.Jurgens@sotsiaalkindlustusamet.ee

Kaire Tamm

5382 4249, Kaire.Tamm@sotsiaalkindlustusamet.ee

Marge Mägi

5472 0389, Marge.Magi@sotsiaalkindlustusamet.ee